

Силабус курсу
Практична та комунікативна філософія

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 філософія
Освітньо-професійна програма «Філософія»
Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 1 рік, I семестр

Компонент освітньої програми: обов'язковий

Дні занять:
Консультації:

Керівник курсу

к. філософ.наук, доц. кафедри Дербак Анжеліка Петрівна

Контактна інформація anzhela.derbak@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

Завдяки розвитку науки і техніки в ХХІ столітті різко зросли можливості людства. Наслідком чого стали зміни в комунікації. Людина отримала можливості для отримання інформації майже миттєво з будь-якої частини земної кулі та більш тісного спілкування з представниками різних світоглядів. Це породжує ряд проблем.

Комунікативна філософія представляє суспільство як систему в основі якої лежить комунікація між людьми і намагається визначити засади для вирішення проблемних питань, які постали перед людством: екологічні катастрофи, політичні конфлікти, війни, величезний розрив в економіці різних країн, асиметричність розвитку суспільств.

Метою вивчення курсу є ознайомлення студентів з тими викликами, які постають перед філософією другої половини ХХ-ХХІ ст. і можливими шляхами їх вирішення.

Навчальний контент

	<i>Тем</i>	<i>Результати навчання</i>
	Змістовий модуль 1. Основні ідеї практичної та комунікативної філософії	

Тема 1. Теоретичні витоки практичної комунікативної філософії	Розуміти зв'язок між практичною комунікативною філософією та іншими філософськими вченнями.
Тема 2. Трансцендентальна прагматика	Знати зміст понять «трансцендентальна прагматика», «дискурсивна етика», «інтеракція», «дискурс» та ін. Розуміти відмінності між стратегічною і комунікативною діями, функції мови у досягненні консенсусу. Знати умови для знаходження консенсусу.
Тема 3. Дискурсивне обґрунтування норм	
Тема 4. Соціальна теорія Ю.Габермаса	
Змістовий модуль 2. Прикладні проблеми дискурсивної етики	
Тема 5. Етика і політика	
Тема 6. Етика і економіка	
Тема 7. Етика і екологія	
Тема 8. Техніка: благо чи загроза для людини і світу?	
	Розуміти причини виникнення політичних, економічних, екологічних проблем та знаходити шляхи їх вирішення. Знати, які з'являються етичні проблеми внаслідок технічного прогресу і прогнозувати можливі колізії в зв'язку з розвитком техніки і технологій.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК1	Вміння виявляти, окреслювати та вирішувати проблеми, що передбачає здатність як до нестандартного розв'язання задач, так і до розв'язання нетипових задач.
ЗК3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), що передбачає самостійність міркувань та умовиводів, навички інтелектуального пошуку, залучення нестандартних смислів, зокрема з іншої предметної області.
ЗК4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК6	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей діяльності), що передбачає вміння аргументовано викласти власну експертну позицію, володіння формами публічного мовлення, засобами та стратегіями інтелектуальної полеміки.
ЗК7	Здатність працювати в команді, що передбачає здатність до міжособистісної комунікації, емоційної стабільності, а також вміння долати комунікаційні напруження та конфліктні ситуації.
ФК1	Знання теоретичних основ філософської науки і суміжних галузей гуманітаристики та суспільних наук.
ФК2	Володіння спеціалізованими знаннями в межах певної філософської проблематики, системну обізнаність з відповідною спеціальною літературою.
ФК3	Навички фахового сприйняття результатів історико-філософського аналізу та інтерпретації творів, ідей і процесів філософської традиції та використання історико-філософської спадщини в осмисленні та розв'язанні власних

	дослідницьких проблем.
ФК5	Розуміння зв'язків спеціалізації не лише з іншими напрямками філософського дискурсу, а й з різними інтелектуальними й гуманітарними практиками.
ФК6	Навички застосування аналітичного методу в оцінці сучасних суспільних процесів.
ФК7	Навички критичної роботи з текстами, знання принципів та закономірностей їх інтерпретації, опанування методологією герменевтики.
ФК10	Вміння розробляти соціально-гуманітарні проекти на основі використання спеціальних філософських методів.
ФК12	Здатність бути активним учасником фахової комунікації, будувати аргументи, відстоювати власну позицію.
ФК13	Вміння стисло та послідовно викладати наукові підходи щодо філософських проблем під час участі в наукових конференціях, семінарах, інших наукових заходах.
ФК14	Здатність фахово прогнозувати розвиток процесів у соціально-гуманітарних сферах з урахуванням регіонального фактору.

Літературні джерела

1. Апель К.-О. Вибрані статті. К.: Український філософський фонд, 1999.
2. Апель К.-О. Дискурс і відповідальність: проблема переходу до постконвенціональної моралі. Київ: Дух і Літера, 2009, 430с.
3. Апель К.-О. Трансформація філософії. М.: Логос, 2001, 344 с.
4. Апель. К.-О. Киевские лекции. К.: Стило, 2001, 52 с.
5. Габермас Ю. Філософський дискурс Модерну. Київ: Четверта хвиля, 2001, 424 с.
6. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. К.: Лібра, 2003, 248 с.
7. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія. Підручник. Київ: Лібра, 1999, 488 с.
8. Луман Н. Власть. М.: Праксис, 2001. 256 с.
9. Хабермас Ю. Демократия. Разум. Нравственность. М., 1995.
10. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие. С.Пб.: Наука, 2000.
11. Хабермас Ю. Вовлечение другого. Очерки политической теории. С.Пб.: Наука, 2001, 417 с.
12. Хесле В. Гении философии нового времени. М.: Наука, 1992, 224 с.
13. Хесле В. Философия и экология. М.: Наука, 1993, 205 с.

Допоміжна література

1. Канке В.А. Основные философские направления и концепции науки. Итоги XX столетия. М.: Логос, 2000, 320 с.
2. Левченко А., Левченко М. Комунікативна філософія в контексті утвердження принципів гуманізму. Вісник Львівського університету. Серія філософ.-політолог. студії. 2018. Випуск 21, с.52-56.
3. Барт Р. Основы семиотики. *Французская семиотика: От структурализма к постструктурализму*. М., 2000. С. 247-311.
4. Бусова Н.А. Модернизация, рациональность и право. Харьков: Прометей–Прес, 2004, 352 с.
5. Дейк ван Т. Дискурс и власть: [репрезентация доминирования в языке и коммуникации](#). М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», URSS, 2013.
6. Лоскутникова В. М.. Хабермас и Луман: два подхода к исследованию процессов коммуникации в современном обществе. Гуманитарная информатика, № 1, 2004. С. 81-96.
7. Назарчук А.В. Теория коммуникации в современной философии. М.: Прогресс-Традиция, 2009, 320 с.
8. Назарчук А. В. Понятие рациональности в философии К.-О. Апеля. Вестник Московского университета. Серия

7: Философия. 2003. № 1. С. 52–64.

9. Сокал А., Брикмон Ж. Интеллектуальные уловки. Критика современной философии постмодерна. М.: Дом интеллектуальной книги, 2002.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: *поточний контроль* – здійснюється для всіх видів аудиторних занять під час їх проведення. *проміжний (модульний) контроль* має на меті оцінювання знань, умінь та практичних навичок студента, набутих під час засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни; *підсумковий контроль* передбачає комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: самостійна робота, стандартизовані тести, реферат, доповідь з презентацією.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних питань і розв'язування тестів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами модульного контролю протягом одного модуля – 50.

Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Результат екзаменаційного контролю визначається як середньоарифметичне значення двох модулів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена в екзаменаційну відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 60) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає іспит в усній або письмовій формі. Максимальна оцінка на іспиті – 100 балів.

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (залікові питання)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE